

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

проф. Ю. Д. Бойчук

« _____ » 2021 р.

ВИТЯГ

із протоколу № 6 засідання фахового семінару щодо наукової новизни, теоретичного і практичного значення результатів дисертації аспірантки кафедри англійської філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили на тему «Поетика простору в романах Луїзи Едрік у контексті теорії транскультуралізму», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія

від 23 березня 2021 року

ПРИСУТНІ: Головуючий на засіданні – д. філ. н., проф., декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка Голобородько К. Ю.; к. філ. н., доц., проректор з навчально-наукової роботи Борисов В. А.; д. філ. н., проф. Гармаш Л. В.; д. філ. н., проф., в.о. зав. кафедри зарубіжної літератури і слов'янських мов Криворучко С. К.; д. філ. н., доц. Левченко Н. М.; к. філ. н., доц. Лепетюха А. В., д. філ. н., проф., зав. кафедри українознавства і лінгводидактики Маленко О. О.; д. філ. н., доц. Сазонова Я.Ю.; к. філол. н., доц. зав. кафедри української літератури та журналістики імені Леоніда Ушкалова Мельников Р. В.; к. філ. н., проф. Олексенко О. А.; д. філ. н., доц. Піддубна Н. В.; д. філ. н., доц. Радчук О. В.; д. філ. н., проф. Силаєв О. С.; д. філ. н., доц. Скоробогатова О. О.; д. філ. н., проф. Степанченко І. І.; д. філ. н., проф. Тарарак О. В.; к. філ. н., проф. Тищенко Т. І.; к. філол. н., проф. Разуменко І. В.; к. філол. н., доц. Журенко М.М.; к. філол. н., доц. Ільницька О. П.; к. філол. н., доц. Козлова А. Г.; к. філол. н., доц. Стаканкова Т.П.; к. філол. н., доц. Халанська Н. М.; к. філол. н., доц. Лук'янова О. С.; д. філ. н., доц. Халіман О. В.; к. філол. н., доц. Хоменко Г. І.; к. філол. н., доц. Веретюк Т. В.; к. філол. н., доц. Лямпрехт О. В.; к. філол. н., доц. Варенікова О. В.; к. пед. н., доц. Глушич В. В.; к. філол. н., викл. Повар М.Г., к. філ. н., доц. Осіпова Т. Ф., к. філ. н., доц., зав. кафедри української мови Щербакова Н. В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Обговорення дисертації Кот Світлани Юріївни на тему «Поетика простору в романах Луїзи Едрік у контексті теорії

транскультуралізму», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія, галуззю знань 03 Гуманітарні науки.

Науковий керівник: доктор. філ. н., професор, декан факультету філології Чорноморського національного університету ім. П.Могили Пронкевич О.В.

Рецензенти: д. філ. н., проф. Криворучко С.К., к. філ. н., доц. Нестеренко Н. П.

Дисертацію виконано на кафедрі англійської філології Чорноморського національного університету імені П. Могили в межах наукової теми кафедри «Актуальні питання національно-когнітивної та національно-мовної картин світу в аспекті міжкультурної комунікації» (номер державної реєстрації 0112U007795). Тему дисертації затверджено Вченою радою Чорноморського національного університету імені П. Могили (протокол № 4 від 8 грудня 2016 року) та уточнено на засіданні Вченої ради Чорноморського національного університету імені П. Могили (протокол № 1 від 14 січня 2021 року).

СЛУХАЛИ: наукову доповідь Кот С.Ю., аспірантки кафедри англійської філології Чорноморського національного університету імені П. Могили за матеріалами дисертаційної роботи «Поетика простору в романах Луїзи Ердрик у контексті теорії транскультуралізму», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія, галуззю знань 03 Гуманітарні науки.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання: д. філ. н., проф. Силаєв О.С., д. філ. н., проф. Голобородько К.Ю., д. філ. н., доц. Сазонова Я.Ю., д. філ. н., доц. Радчук О.В., д. філ. н., доц. Левченко Н. М., к. філ. н., доц. Журенко М.М., к. філ. н., доц. Козлова А.Г.

Із позитивною оцінкою дисертаційної роботи виступили:

- 1) науковий керівник: д. філ. н., проф., декан факультету філології Чорноморського національного університету імені П. Могили Пронкевич О.В. (**секретар зачитує відгук наукового керівника**);
- 2) рецензенти: д. філ. н., проф., в.о. завідувача кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов Харківського національного педагогічного університету імені Г. С Сковороди Криворучко С.К., к. філ. н., доц., доцент українознавства і лінгводидактики Харківського національного педагогічного університету імені Г. С Сковороди Нестеренко Н.П.

Узяли участь в обговоренні роботи: д. філ. н., проф. Силаєв О. С., д. філ. н., доц. Радчук О.В., к. філол. н., доц. Нестеренко Н.П.; д. філ. н., проф. Левченко Н.М. д. філ. н., проф. Криворучко С.К., к. філ. н., доц. Козлова А.Г.

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, поставлених запитань присутніх, відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації, виступів наукового керівника та рецензентів прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи **Кот С.Ю.** на тему «Поетика простору в романах Луїзи Едрік у контексті теорії транскультуралізму», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія, галуззю знань 03 Гуманітарні науки.

Актуальність роботи Актуальність вивчення та «нового прочитання» в світлі просторового перевороту та концепції транскультуралізму творів, що написані письменниками корінного походження, не викликає сумнівів. Простори сьогодення перебувають у постійному русі, вони активно ущільнюються та взаємонакладаються, що зумовлено як відгомонам колонізаційних процесів, так і ситуацією глобалізації. Ці тенденції сприяють формуванню великої кількості культурних контактних зон і призводять до культурних взаємозапліднень. У світлі актуальних теоретичних концепцій транскультуралізму та уваги до просторових концептів сучасне літературознавство активно шукає нові підходи до вивчення художніх творів, що акцентують культурну взаємодію. Незважаючи на розробленість загальної теорії художнього простору, сучасне літературознавство не виробило підходів до аналізу його специфіки в тих літературах, що існують на помежів'ї культур, зокрема в літературах корінних американців. Саме в таких текстах простір, умовно-реальний і вигаданий, відіграє одну з найактивніших ролей, утілюючи й відображаючи транскультурність, яка робить його місцем перетину й змішування ідентичностей, культурних елементів та епістемологічних моделей. При цьому механізми, а також внутрішні й зовнішні диспозиції митця, які формують його відчуття простору, і ментальна карта, яка впливає на конструювання просторових координат художнього твору, ще недостатньо вивчені.

Мета дослідження – аналіз транскультурних особливостей просторової організації романів Л. Едрік, що дозволяє глибше осягнути поетику її творів, яка значним чином виявляє себе через ключові геокультурні топоси та просторову архітектоніку.

Дисертація є комплексним дослідженням, у межах якого поєднуються елементи структурно-семіотичного, феноменологічного, культурно-історичного та міфопоетичного методів.

2. Формування наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

У дисертації С.Ю. Кот окреслено транскультурні виміри творчості Луїзи Едрік, конкретизовано поняття «художній простір» у літературознавстві, виявлено світоглядні основи сприйняття простору, на яких базується література американських індіанців, визначено центральні геокультурні топоси романістики Л. Едрік та з'ясувано їхню специфіку й функції; проаналізовано особливості структури художнього простору в романістиці Л. Едрік та стратегії її конструювання.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їхня новизна.

Наукова новизна результатів дослідження отриманих особисто здобувачем, полягають у тому, що в ній уперше здійснено комплексний аналіз художнього простору романів Л. Ердрік, що розглядається в контексті транскультуралізму.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються, забезпечується теоретико-методологічним обґрунтуванням його вихідних положень, відповідністю методів меті, завданням, об'єкту і предмету дослідження, доказовістю висновків. Наукові положення й висновки чіткі, науково обґрунтовані, достовірні.

5. Наукове та практичне значення роботи полягає в можливості її використання в дослідженнях, пов'язаних із вивченням ролі та значення художнього простору на матеріалі інших творів, а також у навчальному процесі вищої школи в рамках вивчення таких дисциплін, як «Історія американської літератури», «Теорія літератури», «Історія світової літератури», «Аналіз художнього тексту» тощо. Матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки до спецкурсів і спецсеминарів, написання бакалаврських і магістерських робіт, навчальних посібників.

6. Повнота викладення результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення дослідження викладено в 8 одноосібних публікаціях. 5 статей надруковані у фахових наукових виданнях України, 1 стаття в закордонній колективній монографії, 1 стаття – у журналі, що входить до наукометричних баз Scopus і WoS.

Дисертаційна робота виконана самостійно та не містить плагіату.

7. Особистий внесок здобувача у працях полягає в тому, що всі матеріали представлено одноосібно.

8. Апробація матеріалів дисертації. здійснено на 16 конференціях. З них – 13 міжнародних: «Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в письменництво ("Екоцентризм: культура і природа")», Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (7–8 квітня 2017 р.); «A Long Time Ago on a Reservation Far, Far Away: Contemporary Indigenous Popular Culture across the Globe», Університет Саарланду, Саарбрюкен, Німеччина (1–3 червня, 2017 р.); «Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в письменництво (Постколоніальні стратегії)», Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (6–7 квітня 2018 р.); II Міжнародна наукова конференція на пошану професора Валентини Іванівни Фесенко, Київський національний лінгвістичний

університет (15–16 березня 2018 р.); «Ольвійський форум – 2018: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі», ЧНУ ім. Петра Могили (7–10 червня 2018 р.); Annual Convention of the International Association for the Humanities and ASEEES (Щорічна конвенція Міжнародної асоціації гуманітаріїв та Асоціації слов'янських східноєвропейських та євразійських студій), Український Католицький Університет (27–29 червня 2018 р.); UdS American Studies Graduate Forum «Cultural Borderlands: Literatures, Film, and Aesthetic Practices», Університет Саарланду, Саарбрюкен, Німеччина (6–8 грудня 2018 р.); «Літератор-інтелектуал у міграційних процесах: виклики для пам'яті та ідентичності», ЧНУ ім. Петра Могили (17 травня 2019 р.); «Літературознавство XXI століття: сучасні виклики та перспективи», Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (19–21 червня 2019 р.); International congress «Borders – Identity – Memory in Media Studies», Національний університет імені Володимира Вернадського, Київ (4–5 жовтня 2019 р.); UdS American Studies Graduate Forum «Liquid Trajectories: Flight, Mobility, and Migration», Університет Саарланду, Саарбрюкен, Німеччина (29–30 листопада 2019 р.); Підсумкова конференція за проектом «The Bio-politics of Borders in Times of Crisis» (2018–2020 pp.) «Border Nightmares, Border Dreams: The Bio-politics of Borders in Times of Crisis» (6 липня 2020 р.), Університет Саарланду, Саарбрюкен, Німеччина та ЧНУ ім. Петра Могили, Миколаїв; UdS American Studies Graduate Forum «Distance and Diversity in Times of Crisis: Literary Expressions and Artistic Responses», Університет Саарланду, Саарбрюкен, Німеччина (15–17 жовтня 2020 р.); 3 всеукраїнських: «Могилянські читання», ЧНУ ім. Петра Могили (листопад 2016 р.); «Кордони, межі й помежів'я в літературі», ЧНУ ім. Петра Могили (28 квітня 2017 р.); «Літератор-емігрант і мандрівник: свідомість, ідентичність, пам'ять у змінному краєвиді», ЧНУ ім. Петра Могили (27 квітня 2018 р.).

9. Оцінка мови та стилю дисертації й автореферату. Дисертація має чітку структуру, яка відповідає алгоритму проведеного автором дослідження. Зміст наукової роботи викладено логічно й послідовно, мовою доступною для сприйняття, адекватно використано наукові терміни. Зміст, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам пп. 9, 11, 12, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами).

10. Відповідність змісту дисертації. Дисертація С.Ю. Кот на тему «Поетика простору в романах Луїзи Ердрик у контексті теорії транскультуралізму» повністю відповідає паспорту спеціальності 035 Філологія.

11. Рекомендація дисертації до захисту. Дисертаційна робота С.Ю. Кот виконана на належному науковому рівні та є цілісним науковим дослідженням,

що відповідає встановленим вимогам чинного законодавства України.

Ураховуючи належний рівень дослідження, актуальність, новизну, практичну цінність отриманих результатів та відповідність роботи спеціальності 035 Філологія, засідання фахового семінару Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди рекомендує дисертацію С.Ю.Кот «Поетика простору в романах Луїзи Ердрік у контексті теорії транскультуралізму», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія, до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати відкритого голосування: одноголосно.

Головуючий на засіданні фахового семінару:

доктор філологічних наук, професор,
декан українського мовно-літературного
факультету імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка
Харківського національного педагогічного
університету
К. Ю. Голобородько

імені *Голобородько* Г. С. Сковороди

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри зарубіжної літератури
та слов'янських мов, Харківського національного
педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

С. К. Криворучко
С. К. Криворучко

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства і лінгводидактики,
Харківського національного
педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Н. П. Нестеренко
Н. П. Нестеренко

Учений секретар:

кандидат філологічних наук
доцент, завідувач кафедри
української мови
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди

Н. В. Щербакова
Н. В. Щербакова

Підпис *Голобородько* засвідчується зап. зразком *Голобородько С.Ю., Нестеренко Н.П., Щербакової Н.В.*

